

Znak: WZPS-5.431.1.22.2025.JJA
Szczecin, 15 grudnia 2025 r.

Pan
Józef Malec
Starosta Kamieński

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 10-13 czerwca 2025 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Powiecie Kamieńskim. Czynności kontrolne prowadzone były w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim (wykonującego zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej) oraz Starostwa Powiatowego w Kamieniu Pomorskim przy ul. Wolińskiej 7B. Kontrolę na podstawie upoważnienia nr 56/2025 z 9 maja 2025 r. przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie: Justyna Jarczewska – starszy inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem, Sylwia Buczkowska – główny specjalista i Aneta Kujawa – inspektor wojewódzki. Przedmiotem kontroli był sposób realizacji przez Powiat Kamieński wybranych zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 13 czerwca 2025 r. oraz realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w Powiecie Kamieńskim w dniach 21-24 czerwca 2021 r.

Ustaień kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej kontrolowanych zagadnień, informacji udzielonych przez Pana Krzysztofa Kronenberga – Wicestarostę Kamieńskiego, Pana Krystiana Sominkę – Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim (na podstawie upoważnienia Starosty Kamieńskiego z 1 sierpnia 2023 r.) oraz pracowników centrum. W kontrolowanym okresie nie było zmian na stanowiskach Starosty Kamieńskiego i Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim.

akta kontroli str. 1-15

Działalność Powiatu Kamieńskiego w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami³.

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49)

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477)

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Oceny dokonano na podstawie szczegółowej analizy realizacji przez Powiat Kamieński następujących zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1. Opracowanie i realizacja 3-letniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą powiat realizował jeden program dotyczący rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026, przyjęty Uchwałą Nr XLI/286/2024 Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim z dnia 7 marca 2024 r., z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2024 r. Program został uchwalony na podstawie potrzeb zgłaszanych w corocznych sprawozdaniach z działalności centrum i zawierał plan rozwoju pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w pieczy instytucjonalnej oraz limity rodzin zastępczych. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim składał roczne sprawozdania z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wraz z zestawieniem potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej. W kontrolowanym okresie przekazano zarządowi powiatu sprawozdania za 2023 i 2024 r.

W ramach realizacji programu rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu prowadzono działania w obszarach: promowania i rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, wsparcia istniejących form rodzinnej pieczy zastępczej, pomocy w usamodzielnianiu osobom opuszczającym pieczę zastępczą oraz utrzymania obowiązujących standardów w pieczy instytucjonalnej. W wyniku w/w działań, rodziny zastępcze mogły korzystać ze specjalistycznego wsparcia oraz szkoleń, miały zapewnione świadczenia oraz kontakt z innymi rodzinami zastępczymi. Usamodzielnieni mieli zapewniony dostęp do specjalistycznego poradnictwa oraz pomoc w sporządzaniu indywidualnych programów usamodzielnienia. Pracownicy centrum przy realizacji zadań współpracowali z innymi instytucjami: policją, sądem, kuratorami, podmiotami organizującymi pracę z rodziną, ośrodkami adopcyjnymi, szkołami i poradniami psychologiczno-pedagogicznymi.

akta kontroli str. 16-32

2. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

W celu pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej podejmowano następujące działania:

- promowanie rodzicielstwa zastępczego podczas różnego rodzaju festynów na terenie powiatu,
- prowadzenie kampanii informacyjnej popularyzującej rodzicielstwo zastępcze m.in: oklejenie służbowego samochodu, banery, plakaty i rollapy informujące o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze, materiały promocyjne i ulotki,
- publikacje na portalu społecznościowym i stronie internetowej centrum,
- zbiórka artykułów szkolnych dla wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej.

W wyniku podjętych działań, w okresie objętym kontrolą zawiązanych zostało 9 rodzin zastępczych spokrewnionych, 5 niezawodowych i jeden rodzinny dom dziecka.

Sposób kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz funkcjonowanie rodzin zastępczych sprawdzono na podstawie analizy 10 rodzin. Analizie poddano zgodność postępowania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od momentu zgłoszenia się kandydatów wyrażających chęć ustanowienia ich rodziną zastępczą lub wydania

postanowienia przez sąd do umieszczenia dzieci w tej rodzinie, a w szczególności: weryfikację spełnienia przez kandydatów wymagań określonych w ustawie, przeprowadzanie szkoleń, wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych, aktualizowanie co dwa lata zaświadczeń lekarskich potwierdzających, że prowadzący rodzinę zastępczą są zdolni do sprawowania opieki i opinii psychologicznych o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, umieszczanie dzieci w rodzinach, przyznawanie rodzinom świadczeń, dokonywanie ocen rodzin, obejmowanie wsparciem koordynatora, udzielanie wsparcia i pomocy.

Opis analizowanych przypadków:

- 1) 1.1 rodzinny dom dziecka – utworzony w lutym 2025 r. w wyniku przekształcenia rodziny zastępczej niezawodowej. Wstępnej akceptacji kandydatów dokonano 27.08.2024 r., a 11.09.2024 r. skierowano ich na szkolenie podstawowe i tego samego dnia na szkolenie do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Świadectwo ukończenia szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin spokrewnionych i niezawodowych wydano 23.10.2024 r., a ukończenia szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, prowadzącego rodzinny dom dziecka, rodziny zawodowej, w tym specjalistycznej oraz pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego – 9.01.2025 r. Na wniosek rodziny, w dniu 20.01.2025 r. wydano jedno zaświadczenie kwalifikacyjne dotyczące ukończenia obu szkoleń i spełnienia warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wszystkich typów oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Pierwsze dziecko zostało umieszczone w rodzinie 2.12.2024 r., czyli przed uzyskaniem zaświadczenia kwalifikacyjnego, a tym samym przed zakończeniem procesu kwalifikacji na rodzinę zastępczą niezawodową. Ponadto kandydaci zostali skierowani na szkolenie uzupełniające przed ukończeniem szkolenia podstawowego. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, opinie psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Na dzień kontroli w rodzinnym domu dziecka przebywało 4 dzieci. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym nie skorzystała z żadnej formy pomocy. Z uwagi na krótki okres funkcjonowania, nie brała udziału w szkoleniach i nie korzystała z urlopu. Nie zatrudniono również osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracach gospodarskich. Rodzina nie podlegała ocenie organizatora.
- 2) 3.1 rodzina zastępcza niezawodowa – utworzona w listopadzie 2024 r. na podstawie czasowego powierzenia sprawowania opieki nad dzieckiem przez sąd. Nie stwierdzono nieprawidłowości w kwalifikowaniu rodziny, w aktach wszystkie wymagane dokumenty. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 3 dzieci. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym nie skorzystała z żadnej formy pomocy. Nie brała udziału w szkoleniach. Nie podlegała ocenie organizatora.
- 3) 3.2 rodzina zastępcza niezawodowa – utworzona przed okresem objętym kontrolą. Od lutego 2019 r. rodzina zamieszkuje poza granicami kraju – za zgodą sądu. Podczas poprzedniej kontroli stwierdzono w dokumentach rodziny brak aktualnego zaświadczenia lekarskiego (w języku polskim) oraz aktualnej opinii psychologicznej. Po zakończeniu poprzedniej kontroli, pismem z 16.08.2021 r. pani została wezwana do uzupełnienia braków. Kolejne opinie psychologiczne zostały sporządzone 14.10.2021 r. i 6.11.2023 r., natomiast zaświadczenie lekarskie zostało dostarczone przez rodzinę dopiero 30.05.2025 r. W sprawie zaświadczenia

lekarskiego, pracownicy organizatora kilkakrotnie kontaktowali się z rodziną za pośrednictwem aplikacji WhatsApp. Nie poinformowano jednak pisemnie rodziny, że w przypadku dalszego niespełniania wymagań określonych w ustawie o tym fakcie zostanie poinformowany sąd. Na dzień kontroli, w aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, opinia psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym.

Na dzieñ kontroli w rodzinie przebywało jedno dziecko i jedna osoba pełnoletnia pozostająca w pieczy zastępczej. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym nie skorzystała z żadnej formy pomocy. Nie brała udziału w szkoleniach. Podlegała ocenie organizatora – pozytywna bez zaleceń (przekroczenie terminu o 8 dni).

- 4) 3.3 rodzina zastępcza niezawodowa – utworzona w marcu 2024 r. Nie stwierdzono nieprawidłowości w kwalifikowaniu rodziny, w aktach wszystkie wymagane dokumenty.

Na dzieñ kontroli w rodzinie przebywało 2 dzieci. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała z dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci (wsparcie psychologa poza centrum). Nie brała udziału w szkoleniach. Podlegała ocenie organizatora – pozytywna bez zaleceń.

- 5) 3.6 rodzina zastępcza niezawodowa – utworzona przed okresem kontrolowanym. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (w przypadku pana termin przekroczony o 7 dni), opinia psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym.

Na dzieñ kontroli w rodzinie przebywało jedno dziecko. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała z pomocy specjalistycznej dla dziecka (wsparcie psychologa). Nie brała udziału w szkoleniach. Podlegała ocenie organizatora – pozytywna bez zaleceń.

- 6) 3.10 rodzina zastępcza niezawodowa – utworzona w marcu 2024 r. na podstawie czasowego powierzenia sprawowania opieki nad dzieckiem przez sąd. Nie stwierdzono nieprawidłowości w kwalifikowaniu rodziny, w aktach wszystkie wymagane dokumenty.

Na dzieñ kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym nie skorzystała z żadnej formy pomocy. Nie brała udziału w szkoleniach. Podlegała ocenie organizatora – pozytywna bez zaleceń.

- 7) 3.11 rodzina zastępcza niezawodowa – utworzona przed okresem kontrolowanym. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, opinia psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym.

Na dzieñ kontroli w rodzinie przebywało 5 dzieci. Dwuosobowe rodzeństwo W. zostało umieszczone w rodzinie pomimo braku miejsc. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym korzystała ze specjalistycznej pomocy dla dzieci (konsultacja psychologiczna). Nie brała udziału w szkoleniach. Podlegała ocenie organizatora – pozytywna bez zaleceń.

- 8) 3.13 rodzina zastępcza niezawodowa – utworzona przed okresem kontrolowanym. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie o braku

przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, opinia psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym nie korzystała z żadnej formy pomocy. Nie brała udziału w szkoleniach. Podlegała ocenie organizatora – pozytywna bez zaleceń.

- 9) 3.15 rodzina zastępcza niezawodowa łącząca funkcję z rodziną zastępczą spokrewnioną – utworzona przed okresem kontrolowanym. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, opinia psychologa o posiadaniu motywacji i predyspozycji do pełnienia tej funkcji oraz informacja o niefigurowaniu w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Na dzień kontroli w rodzinie przebywało jedno dziecko i jedna osoba pełnoletnia (w rodzinie spokrewnionej). Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym nie korzystała z żadnej formy pomocy. Nie brała udziału w szkoleniach. Podlegała ocenie organizatora – pozytywna bez zaleceń.

- 10) 3.16 rodzina zastępcza niezawodowa – utworzona w listopadzie 2024 r. na podstawie czasowego powierzenia sprawowania opieki nad dzieckiem przez sąd. Nie stwierdzono nieprawidłowości w kwalifikowaniu rodziny, w aktach wszystkie wymagane dokumenty.

Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony dostęp do różnych form wsparcia, w okresie kontrolowanym skorzystała ze specjalistycznej pomocy dla dzieci (wsparcie psychologa). Nie brała udziału w szkoleniach. Nie podlegała ocenie organizatora.

W jednym przypadku (1.1) stwierdzono nieprawidłowości w kwalifikowaniu rodziny. Pouczono o zasadności kierowania kandydatów na szkolenie dodatkowe po ukończeniu szkolenia podstawowego. Podczas kontroli wskazano również, że umieszczenie dziecka w rodzinie powinno nastąpić dopiero po wydaniu zaświadczenia kwalifikacyjnego. Złożenie wniosku przez rodzinę jest potwierdzeniem jej gotowości do przyjęcia dzieci, a więc wydanie zaświadczenia kwalifikacyjnego jest ostatecznym poświadczeniem spełnienia warunków określonych w ustawie.

Zgodnie z art. 45a ww. ustawy, rodziny zastępcze/osoby prowadzące rodzinny dom dziecka są zobowiązane co 2 lata do przedstawienia zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wystawionej przez psychologa. W 2 przypadkach (3.2, 3.6) zaświadczenia lekarskie zostały dostarczone z opóźnieniem odpowiednio 4 lat i 7 dni. Nie powiadomiono sądu o fakcie niespełniania wymagań ustawowych przez osoby sprawujące pieczę zastępczą (rodzina 3.2). Podczas kontroli wskazano na zasadność stosowania pisemnych wezwań do uzupełnienia braków pod rygorem powiadomienia sądu. Stwierdzone nieprawidłowości naruszają przywołany przepis.

W kontrolowanym okresie organizator rodzinnej pieczy zastępczej nie zapewnił rodzinom zastępczym szkoleń zaspokajających ich potrzeby, w związku z tym żadna rodzina nie korzystała ze szkoleń podnoszących kwalifikacje. Narusza to zapisy art. 76 ust. 4 pkt 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Oceny kontrolowanych rodzin dokonywano w porozumieniu z koordynatorem/pracownikiem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej i z asystentem rodziny – w przypadkach, w których rodziny biologiczne współpracowały z asystentem. W jednym

przypadku (3.2) ocena została dokonana 8 dni po terminie wskazanym w przepisach – pouczono w tym zakresie.

Wszystkie rodziny terminowo otrzymywały należne świadczenia – na pokrycie kosztów utrzymania, z powodu niepełnosprawności dziecka, w związku z przyjęciem dziecka, na utrzymanie lokalu mieszkalnego oraz dofinansowanie do wypoczynku (zgodnie z uprawnieniami i na podstawie składanych wniosków).

Dziewięć rodzin objętych było opieką koordynatora, jedna (3.11) – wsparciem pracownika organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W kontrolowanym okresie, w Powiecie Kamieńskim rozwiązano 8 rodzin zastępczych, w tym: 1 na wniosek rodziny, 1 wskutek usamodzielnienia wychowanka, 2 wskutek powrotu dzieci do rodzin biologicznych i 3 w związku z przysposobieniem. Jedna rodzina spokrewniona została rozwiązana przez sąd w związku z niewłaściwym sprawowaniem opieki. Dziecko zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

akta kontroli str. 33-157

Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez grupy wsparcia i specjalistyczne poradnictwo.

Podczas kontroli ustalono, że rodziny zastępcze korzystały jedynie z poradnictwa (52 rodziny). W 2023 r. podjęto próbę zorganizowania grupy wsparcia, nie było jednak chętnych do udziału. Rodziny nie korzystały z terapii, dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci (psychologicznej, reedukacyjnej, rehabilitacyjnej), kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi/rodzinnymi domami dziecka oraz ze wsparcia rodzin pomocowych i wolontariuszy. Wicestarosta oświadczył, że niektóre rodziny zastępcze uczestniczą w grupach o tematyce rodzicielstwa zastępczego na portalach społecznościowych. Centrum planuje zorganizowanie wydarzenia dla rodzin zastępczych, trwa rozeznanie potrzeb, możliwości komunikacyjnych oraz terminów. W kontrolowanym okresie nie prowadzono szkoleń podnoszących kwalifikacje i wzmacniających kompetencje. Narusza to art. 76 ust. 4 pkt 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z oświadczeniem wicestarosty, na III kwartał 2025 r. zaplanowano szkolenia z zakresu bezpieczeństwa cyfrowego i cyberprzemocy oraz z pierwszej pomocy.

Na dzień kontroli w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim pracowało 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Łącznie obejmowali oni wsparciem 45 rodzin zastępczych. Pozostałym 24 rodzinom wsparcia udzielało 2 pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

akta kontroli str. 21-32, 135-140

3. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

W okresie objętym kontrolą odbyło się 5 szkoleń dla kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej. Szkolenia realizowane były na zlecenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim przez Ośrodek Adopcyjny Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Szczecinie, Publiczny Ośrodek Adopcyjny w Koszalinie Oddział w Szczecinie oraz przez Trenerki Koalicji na Rzecz Rodzinnej Opieki

Zastępczej w Legionowie (na podstawie programów zatwierdzonych przez właściwego ministra). Dwa szkolenia przeznaczone były dla kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i spokrewnionej – wzięty w nich udział łącznie 3 osoby. Dwa szkolenia przeznaczono dla kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej – wzięty w nich udział 3 osoby. Jedno szkolenie przeznaczono dla kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zawodowej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, w tym dla tych, którzy będą sprawować opiekę nad dziećmi niepełnosprawnymi oraz rodziny zastępczej pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – wzięty w nim udział 2 osoby. Wszystkie szkolenia realizowane były zgodnie z wymiarem godzin określonym w przepisach. Wszyscy uczestnicy szkoleń posiadali zaświadczenia o odbyciu praktyk. W 2 przypadkach (3.1, 3.16) stwierdzono nieuzasadnioną zwłokę w kierowaniu kandydatów na szkolenie po dokonaniu wstępnej kwalifikacji. Z dokumentacji rodzin wynika, że złożyły one wnioski o skierowanie na szkolenie 2 miesiące po uzyskaniu wstępnej kwalifikacji. Terminy szkoleń dla rodzin zostały ustalone z podmiotami realizującymi przed złożeniem wniosków przez kandydatów. Istnieje zatem prawdopodobieństwo, że rodzinom wskazano wystąpienie z wnioskami dopiero po uzyskaniu informacji o terminie szkolenia, tak aby dotrzymać wymaganego w ustawie terminu na realizację szkoleń. Taka sytuacja może być spowodowana brakiem własnego programu szkoleń oraz trenerów. Podczas kontroli wskazano, aby w celu zwiększenia gotowości do terminowego prowadzenia szkoleń, rozważyć opracowanie własnego programu lub przygotowanie pracowników do prowadzenia szkoleń dla kandydatów.

akta kontroli str. 21-32

4. Zapewnianie dzieciom pieczy zastępczej.

Sprawozdania dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim, na podstawie których został opracowany program rozwoju pieczy zastępczej, zawierały informacje o potrzebach powiatu w zakresie pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz ustalały kierunki rozwoju pieczy zastępczej. W trakcie kontroli stwierdzono, że powiat posiada 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego z miejscami interwencyjnymi, każda z 14 miejscami. Rodzinna piecza zastępcza, mimo utworzenia w okresie kontrolowanym nowych rodzin zastępczych nadal wymaga kontynuacji działań w tym zakresie. Na dzień kontroli w powiecie funkcjonowało 69 rodzin zastępczych (53 spokrewnione i 16 niezawodowych, w tym jedna łącząca obie funkcje) oraz jeden rodzinny dom dziecka.

rodzaj pieczy	liczba miejsc	liczba dzieci i osób pełnoletnich przebywających w pieczy na dzień kontroli
rodzina zastępcza spokrewniona	X	66
rodzina zastępcza niezawodowa	25	25
rodzina zastępcza zawodowa	0	0
rodzinny dom dziecka	8	4
placówka opiekuńczo-wychowawcza	28	27
wszystkie rodzaje pieczy	61	122

Najwięcej dzieci umieszczonych było w spokrewnionych rodzinach zastępczych. Najczęstszą przyczyną umieszczania dzieci w pieczy zastępczej była niewydolność opiekuńczo-wychowawcza oraz alkoholizm rodziców.

Na dzień kontroli, na terenie Powiatu Kamieńskiego nie było dzieci oczekujących na umieszczenie w pieczy zastępczej.

Rotacja dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu w okresie objętym kontrolą przedstawia się następująco:

lp.	rodzaj pieczy zastępczej	liczba dzieci umieszczonych w pieczy w okresie objętym kontrolą		liczba dzieci, które opuściły daną formę pieczy	
		na terenie powiatu	poza powiatem	ogółem	z tego dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej
1.	rodzina zastępcza spokrewniona	12	1	3	2
2.	rodzina zastępcza niezawodowa	9	0	5	0
3.	rodzina zastępcza zawodowa ogółem, w tym:	0	0	0	0
3.1.	pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0	0
3.2.	specjalistyczna	0	0	0	0
4.	rodzinny dom dziecka	4	0	0	0
5.	placówka opiekuńczo-wychowawcza	9	0	11	2
6.	piecza ogółem	34	1	19	4

W większości przypadków, powiat zabezpiecza dzieciom miejsca w pieczy zastępczej na swoim terenie. W okresie objętym kontrolą poza powiatem umieszczono 5 dzieci, z tego 2 w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, 2 w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej i jedno w rodzinie zastępczej spokrewnionej.

W okresie objętym kontrolą 4 dzieci poniżej 10 roku życia zostało umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Postanowienie sądowe o umieszczeniu 4-osobowego rodzeństwa w pieczy zastępczej w trybie zabezpieczenia zostało wydane 13 maja 2024 r. Dwoje dzieci wymaga specjalistycznej opieki (autyzm). Pracownicy centrum poszukiwali miejsc dla dzieci w pieczy rodzinnej, które pozostawały pod opieką rodziców biologicznych. W rodzinie prowadzona była procedura Niebieskie Karty. Asystent współpracujący z rodziną powiadomił sąd o nieprawidłowościach w opiece nad dziećmi. Pismem z 3 lipca 2024 r. sąd zobowiązał dyrektora centrum do realizacji wydanego postanowienia o umieszczeniu dzieci w pieczy. W związku z brakiem miejsc w pieczy rodzinnej, w dniu 5 lipca 2024 r. dzieci zostały umieszczone w pieczy instytucjonalnej, w dwóch różnych placówkach. Na dzień kontroli, nadal przebywały w pieczy instytucjonalnej. Umieszczenie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych nastąpiło z naruszeniem art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą, przed umieszczeniem w pieczy rozdzielono jedno 4-osobowe rodzeństwo (opisane powyżej) w 2 różnych placówkach. Sąd w trybie

zabezpieczenia nakazał umieścić dzieci w wieku 9, 8, 4 i 2 lata w pieczy zastępczej. Postanowienie nie zostało zrealizowane z uwagi na brak miejsc w pieczy rodzinnej na terenie powiatu. Organizator poszukiwał miejsc dla dzieci na terenie całego kraju. Rodziny zastępcze nie wyrażały zgody na objęcie pieczą tak licznych rodzeństwa, w tym 2 dzieci ze zdiagnozowanym autyzmem. Rodzeństwo pozostawało pod opieką matki. W związku z kolejnymi nieprawidłowościami w sprawowaniu opieki, sąd nakazał podjęcie pilnych działań celem zrealizowania postanowienia o umieszczeniu dzieci w pieczy. Organizator podjął decyzję o rozdzieleniu dzieci i umieścił je w dwóch placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Dwie młodsze siostry umieszczono w Lubinie, a dwóch starszych braci w Wisławie. W informacji do sądu organizator uzasadnił konieczność rozdzielenia pilnością zabezpieczenia dzieci oraz ograniczoną liczbą miejsc. Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że dzieci utrzymują ze sobą kontakt, odwiedzają się w placówkach. Podejmowane są działania w celu znalezienia miejsca dla całego rodzeństwa.

Po umieszczeniu w pieczy zastępczej, rozdzielono jedno 3-osobowe rodzeństwo [tekst wyłączony z jawności]. Dzieci zostały umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Młodsze dziewczynki zostały przeniesione do zaprzyjaźnionej rodziny zastępczej niezawodowej. Najstarszy chłopiec nie wyraził zgody na przeniesienie i pozostał w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Dwoje dzieci zostało przeniesionych z rodzinnej pieczy zastępczej do instytucjonalnej. Przyczyny przeniesienia: rozwiązanie rodziny zastępczej spokrewnionej przez sąd (niewłaściwe sprawowanie opieki nad dzieckiem) oraz rezygnacja rodziny niezawodowej z powodów osobistych (zmiana miejsca zamieszkania z uwagi na konieczność opieki nad rodzicami). Z pieczy instytucjonalnej do rodzinnej przeniesiono łącznie 5 dzieci: 2 do rodziny niezawodowej i 3 do rodzinnego domu dziecka. W kontrolowanym okresie, pieczę zastępczą opuściło 12 wychowanków, z tego 4 powróciło do rodziny biologicznej, 3 zostało przysposobionych, a 5 usamodzielniało się.

Na dzień kontroli w jednej rodzinie zastępczej niezawodowej (3.11) stwierdzono przekroczenie liczby dzieci określonej w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W rodzinie przebywało 3-osobowe rodzeństwo, a w marcu 2024r. pomimo braku wolnych miejsc umieszczono jeszcze 2-osobowe rodzeństwo. Zgodnie z art. 53 ustawy w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż troje dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność. W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. Zdaniem jednostki, przyczyną stwierdzonej nieprawidłowości był brak miejsc w pieczy zastępczej.

Na terenie powiatu nie funkcjonuje żadna rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego.

akta kontroli str. 33-157

5. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Powiat Kamiński prowadzi 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze, łączące zadania placówek interwencyjnej i socjalizacyjnej. Każda przeznaczona jest dla 14 wychowanków. Obsługę specjalistyczną i administracyjną zapewnia Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Wisławie. Dyrektorem centrum jest Pani Ewa Zielińska, spełniająca wymogi kwalifikacyjne określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

akta kontroli str. 135-157

6. Realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w Powiecie Kamieńskim w dniach 21-24 czerwca 2021 r.

Ocena realizacji zaleceń wydanych w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 6 października 2021 r.:

– **zwykłych:**

- 1) sporządzać coroczne sprawozdania z efektów pracy koordynatorów i przedstawiać organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – **zalecenie jest realizowane.**

Ocenię podlegała praca 5 koordynatorów. W kontrolowanym okresie koordynatorzy sporządzali coroczne sprawozdania z efektów pracy i przedstawiali je organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

- 2) w przypadku każdej rodziny zastępczej dokonywać oceny zgodnie z art. 134 ust. 1 i 2 ustawy – **zalecenie jest realizowane.**

We wszystkich analizowanych przypadkach dokonano oceny rodzin zastępczych. W jednym przypadku (3.2) oceny dokonano 8 dni po terminie wskazanym w przepisach. Podczas kontroli pouczono o konieczności terminowego dokonywania ocen.

– **znaczących:**

- 1) weryfikować przed powierzeniem opieki nad dzieckiem rodziny zastępcze pod kątem zamieszczenia ich danych w rejestrze z dostępem ograniczonym, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym – **zalecenie jest zrealizowane.**

Analizie poddano 10 rodzin zastępczych, w tym 5 utworzonych w kontrolowanym okresie. Wszyscy kandydaci zostali zweryfikowani w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym – zgodnie z obecnie obowiązującymi wymaganiami opisanymi w art. 42 ust. 1 pkt 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- 2) nie umieszczać w instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieci poniżej 10 r.ż. z wyjątkiem przypadków spełniających przesłanki ujęte w art. 95 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – **zalecenie niezrealizowane.** W kontrolowanym okresie umieszczono w pieczy instytucjonalnej 4-osobowe rodzeństwo – wszystkie dzieci poniżej 10 r.ż. Postanowienie sądowe o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej w trybie zabezpieczenia zostało wydane 13 maja 2024 r. Pracownicy centrum poszukiwali miejsc dla dzieci w pieczy rodzinnej, które pozostawały pod opieką rodziców biologicznych. W rodzinie prowadzona była procedura Niebieskie Karty. Pismem z 3 lipca 2024 r. sąd zobowiązał dyrektora centrum do realizacji wydanego postanowienia o umieszczeniu dzieci w pieczy. W związku z brakiem miejsc w pieczy rodzinnej, w dniu 5 lipca 2024 r. dzieci zostały umieszczone w pieczy instytucjonalnej, w dwóch różnych placówkach.

- 3) w przypadku każdej rodziny zastępczej aktualizować zaświadczenia lekarskie oraz opinie o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wystawione przez psychologa zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy – **zalecenie jest zrealizowane.**

Na dzień kontroli, wszystkie rodziny posiadały zaświadczenia lekarskie oraz opinie o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W jednym przypadku od 2021 r. do 30 maja 2025 r. brakowało zaświadczenia lekarskiego – podejmowano działania w celu jego uzyskania, ale nie poinformowano rodziny i sądu o niespełnianiu ustawowych wymagań. Wydano nowe zalecenie w tym zakresie.

- 4) zapewnić liczbę miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej adekwatną do występujących potrzeb – **zalecenie niezrealizowane**.

W okresie objętym kontrolą utworzono jeden rodzinny dom dziecka, część dzieci przeniesiono z pieczy instytucjonalnej do rodzinnej, jednak w placówkach nadal przebywa 4 dzieci niezgodnie z przepisami. W rodzinie zastępczej 3.11 umieszczono 2 dzieci pomimo braku miejsc.

Dwa zalecenia znaczące opisane w punktach 2 i 4 nie zostały zrealizowane.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: „kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych (...) podlega karze pieniężnej w wysokości od 1 000 do 15 000 zł”.

akta kontroli str. 158-175

Podsumowanie ustaleń kontroli

Stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości:

- 1) umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej przed zakończeniem jej kwalifikacji potwierdzonej wydaniem zaświadczenia kwalifikacyjnego,
- 2) w 2 przypadkach zaświadczenia lekarskie rodzin zastępczych dostarczone po upływie ustawowego terminu,
- 3) brak szkoleń dla rodzin zastępczych,
- 4) umieszczenie 2 dzieci w jednej rodzinie zastępczej pomimo braku wolnych miejsc,
- 5) umieszczenie 4 dzieci poniżej 10 roku życia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych z naruszeniem przepisów.

Przyczyny stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości:

- brak miejsc w pieczy rodzinnej,
- brak kandydatów na rodziny zastępcze,
- niedopełnienie obowiązków,
- niedopatrzenie.

Skutki stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości:

- 1) sprawowanie opieki nad dziećmi przez osoby niespełniające ustawowych wymagań,
- 2) brak możliwości podnoszenia kwalifikacji przez rodziny zastępcze,
- 3) pobyt 2 dzieci w rodzinie zastępczej niezgodny z przepisami,
- 4) umieszczenie 4 dzieci poniżej 10 r.ż. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych niezgodnie z przepisami,
- 5) uchybienia formalne.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia/nieprawidłowości:

Starosta Kamieński, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim, pracownicy merytoryczni

Uprawnienia jednostki kontrolowanej:

Zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej ws. przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

Wpis w książce kontroli:

Pozycja 6.

Wystąpienie otrzymują:

- 1) Starosta Kamieński
- 2) Wojewoda Zachodniopomorski

W celu podniesienia efektywności pracy Powiatu Kamieńskiego w zakresie pieczy zastępczej wydaję zalecenia

znaczące:

- 1) nie przekraczać liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zgodnie z art. 53 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) nie umieszczać w instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieci poniżej 10 roku życia z wyjątkiem przypadków spełniających przesłanki ujęte w art. 95 ust. 2 ustawy,

zwykłe:

- 1) umieszczać dzieci w rodzinie zastępczej po zakończeniu procesu kwalifikacji (wydaniu zaświadczenia kwalifikacyjnego),
- 2) zapewnić rodzinom zastępczym zawodowym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby, jak wskazuje art. 76 ust. 4 pkt 5 ustawy,
- 3) terminowo aktualizować zaświadczenia o stanie zdrowia rodzin zastępczych – art. 45a ustawy.

W przypadku braku zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Z upoważnienia
Wojewody Zachodniopomorskiego
Dawid Krystek
II Wicewojewoda Zachodniopomorski

Zespół inspektorów:
Sylwia Buczkowska
Główny specjalista
w Wydziale Polityki Społecznej

Justyna Jarczewska
Starszy inspektor wojewódzki
w Wydziale Polityki Społecznej

Aneta Kujawa
Inspektor wojewódzki
w Wydziale Polityki Społecznej

Izabela Wojtczak -Sikorska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Klauzula anonimizacyjna

- A. **Zakres wyłączenia:** informacje mogące bezpośrednio lub w kontekście ujawnić dane osobowe osoby fizycznej.
- B. **Podstawa prawna wyłączenia i przetwarzania:** art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej(Dz. U. z 2022r poz. 902 – tekst jednolity), art. 5 ust.1. lit. B oraz art.6 ust.1 lit. C Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE
- C. **Osoba, która dokonała wyłączenia:** Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej
- D. **Podmiot w interesie którego dokonano wyłączenia z jawności:** art. 8 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej: (osoby fizyczne)